

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



کرانمود معماری اسلامی ایرانی

نویسنده: مهندس نیما نیازمند



انتشارات رسانه تخصصی/۱۳۹۶

سرشناسه	: نیازمند، نیما، ۱۳۶۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: کرانمود معماری اسلامی ایرانی/ نویسنده نیما نیازمند.
مشخصات نشر	: تهران : انتشارات رسانه تخصصی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۲ ص.
شابک	: 978-600-293-345-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: معماری اسلامی - ایران
موضوع	: Islamic architecture -- Iran
رده بندی کنگره	: NA۱۴۸۰ / ن۸۷۴ ک۴۳۹۶
رده بندی دیویی	: ۷۲۰/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۰۷۳۰۰۰



- نشانی : تهران، میدان فردوسی، خیابان انقلاب، خیابان کندوان، پلاک ۸، طبقه همکف
- تلفن : ۶۶۷۳۷۱۳۳ - ۶۶۷۳۷۳۳۲ - ۰۹۱۲۳۰۴۹۱۰۹

کتاب کرانمود معماری اسلامی ایرانی

● نویسنده : مهندس نیما نیازمند

● شابک: ۴-۳۴۵-۲۹۳-۶۰۰-۹۷۸

● نوبت چاپ : اول / ۱۳۹۶

● شمارگان: ۱۰۰۰

● قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷	پیش‌گفتا
۱۱	مقدمه
۱۲	رابطه معماری انسان و طبیعت
۱۳	ارتباطات انسان و ساختمان‌های حیاتی وی
۱۵	صفات فعل الهی
۱۵	مقرر داشتن مقام خلیفه الهی برای انسان
۱۶	صفات فعل انسان و اصول توصیه شده برای نیات وی
۱۷	عوامل موثر در معماری در جهت تعالی معنوی انسان
۱۸	ارزش‌های انسان از دیدگاه اسلام که با معماری مرتبط است
۲۲	تعریف معماری
۲۳	ریشه واژه معماری
۲۳	معنای باطنی معماری
۲۴	عناصر سازنده فضا در معماری
۲۵	تعاریف معماری از برخی بزرگان غربی
۲۶	معماری مقدس
۲۷	تفاوت معماری و هنر معماری

۲۸	مبانی نظری معماری
۳۰	توضیح معماری اسلامی
۳۰	مفهوم شناسی واژه معماری اسلامی
۳۱	وجه اول واژه (معماری)
۳۱	وجه دوم (سلامی)
۳۲	نگاه به تاریخچه پیدایش معماری اسلامی
۳۵	زیبایی هنر معماری اسلامی
۳۷	نگاه پژوهشگران به معماری اسلامی
۴۰	نقش فلسفه در معماری
۴۱	فضا در معماری اسلامی
۴۲	مولفه های خاص و ویژگی های معماری اسلامی
۴۶	پرهیز از بیهودگی
۴۶	توحید
۴۷	هماهنگی با اقلیم
۴۷	سکون
۴۸	ساختار فرا زمانی و فرا مکانی
۴۸	هویت و تزئینات
۴۹	جهان شمولی
۵۰	جنبه تنزیهی
۵۲	جهت
۵۳	تقارن
۵۳	عوامل توسعه و بررسی دوران تاریخی معماری اسلامی
۵۵	معماری دوران اسلامی

۵۷	از معماری اسلامی تا معماری مکروه
۵۹	تأثیر معماری غرب بر معماری اسلامی
۶۲	فن معماری در تشکیلات فراماسونری
۶۴	نورمن فاستر، معمار اعظم فراماسونها
۶۶	موژان مجیدی
۶۶	تفاوت های معماری اسلامی و معماری ماسونی
۶۷	تأثیر معماری اسلامی بر غرب در گذشته
۷۲	اصول هنر و معماری اسلامی
۷۳	توحید
۷۵	اخلاص
۷۷	علم
۸۰	حیا یا حجاب
۸۲	اقتصاد
۸۶	عبادت، احترام
۸۹	ذکر
۸۹	معماری اسلامی مرهون ایران
۹۰	مکاتب معماری اسلامی و غنی ترین آن
۹۱	مکتب مصر
۹۲	ویژگی های سبکی در مکتب مصر
۹۳	حدود جغرافیایی مکتب شام
۹۳	حدود جغرافیایی مکتب مغرب
۹۳	خصوصیات غنی ترین مکتب معماری اسلامی یعنی مکتب ایران
۹۳	وسعت جغرافیایی
۹۵	تزئینات معماری

۹۶	حفظ اصول مکتب ایرانی
۹۷	کاربرد بناها در دوره اسلامی ایران
۹۸	معماری ایران بر اساس سبک معماری و دوران تاریخی، قبل و بعد اسلام
۹۸	معماری پیش از اسلام
۹۹	سبک های معماری پس از اسلام در ایران
۹۹	سبک خراسانی
۹۹	سبک رازی
۱۰۰	سبک آذر
۱۰۰	سبک اصفهانی
۱۰۱	معماری معاصر ایران
۱۰۲	اصول معماری در ایران
۱۰۳	توجه به باطن معماری ایرانی
۱۰۵	اصول هنر و معماری ایرانی
۱۲۱	معماری اسلامی ایرانی
۱۲۲	تزیینات در معماری اسلامی ایرانی
۱۲۳	مشترکات معماری اسلامی و معماری ایرانی
۱۲۴	بررسی خصوصیت مشترک درونگرایی در معماری اسلامی و معماری ایرانی
۱۲۷	منابع و مآخذ

پیشگفتار

با توجه به منویات مقام معظم رهبری در الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت، و یکی از مطالبات بحق ایشان از مدیریت شهری و شهرداری ها در حوزه معماری و شهرسازی، تحقیق و بازننگری در نظام معماری شهرسازی کشور بر اساس ویژگی‌های اسلامی- ایرانی با برخورداری از این الگوها، نخستین گام به سوی تحقق آرمانهای اسلامی- ایرانی در معماری است. به همین دلیل، موضوع معماری و شهرسازی اسلامی- ایرانی دغدغه خاطر بسیاری از معماران، مهندسين و سایر متخصصین رشته‌های مرتبط قرار گرفته است. مقالات، پایان‌نامه‌ها، کتاب‌ها و فعالیت‌های رفدای متعددی در این راستا منتشر شده که البته از موارد مذکور، کمتر کاری به یک چارچوب قابل استناد و اجرا تبدیل گردیده و این شرایط باعث شده است تا نتوان به تدوین یک دستورالعمل ساختارمند در حوزه اجرایی معماری و شهرسازی اسلامی- ایرانی دست یافت.

امروز اگر بخواهیم رسالت تاریخی و جهانی انقلاب اسلامی را در این حوزه جامع عمل بپوشانیم می‌بایست با اراده ای جدی در شهرداری ها و مراکز دولتی تصمیم گیرنده با ارائه راهکارها و سیاست های هم راستا در حوزه علمی و عملی انجام فعالیت های علمی پژوهشی پیرامون این موضوع مهم، با هدف پاسخگویی به مچولات ذیل و نگاهی جدی و عمیق به بررسی و شناخت خلأها و ضعف‌های موجود و در پی سامانده کردن بستری مناسب برای احیای هویت ایرانی و اسلامی، مبانی فرهنگی و دینی در شهر ها با رویکرد اجرایی باشیم.

- شناخت و معرفی مفاهیم، تعاریف و ارزش‌های معماری و شهرسازی اسلامی
- بررسی تجربه های شهرسازی و معماری در دوران ایران قبل و بعد از اسلام
- احیای مبانی اسلامی و ایرانی، هویت فرهنگی و دینی با رویکرد معماری اسلامی

- بررسی اصول معماری ایرانی و تاریخ پیدایش آن
 - نوآوری و خلاقیت در معماری عصر امروز با توجه به اصول معماری اسلامی
 - بررسی موانع و ارائه راهکارهای تحقق نظریه معماری و شهرسازی اسلامی-ایرانی
 - بررسی نقش فقه اسلامی در معماری و جایگاه ایران در معماری اسلامی
 - تبیین اصول و معیارهای معماری و شهرسازی اسلامی-ایرانی
 - بررسی سبک‌های معماری اسلامی و ایرانی و دوران تاریخی
 - بررسی جایگاه هنری معماری اسلامی ایرانی
 - بررسی اصول معماری و نقشه راه و چشم انداز معماری اسلامی انقلاب
- در این اثر سعی کردیم به بیان ابتدایی معماری، تعریف و توضیح معماری، معماری اسلامی، معماری اسلامی ایرانی و اصول معماری اسلامی و معماری ایرانی بپردازیم. امیدواریم این تلاش‌ها و پژوهش‌ها ما را قادر سازد تا این راهبردی و کاربردی معماری اسلامی ایرانی را، در فرآیند اجرا و طراحی استنباط و استنتاج کنیم. و در گام نخست بستر لازم در جهت نظریه پردازی‌های خلاقانه برای ایجاد هویت اسلامی ایرانی در معماری بحران زده معاصر شهر را فراهم و رسالت جهانی انقلاب اسلامی را در این زمینه تحقق سازیم. به همین منظور تلاش کردیم؛ با نگارش کتب ذیل ضمن گردآوری و تالیف در جهت پاسخ به سوالات بالا گامی موثر برداریم.

۱. کرانمود معماری اسلامی ایرانی
۲. شهر اسلامی
۳. نگاه کلی به سبک شناسی معماری و دوران تاریخی ایران قبل و بعد اسلام
۴. عناصر روح بخش و کالبدی در معماری اسلامی ایرانی
۵. کتیبه در معماری اسلامی
۶. خانه در معماری اسلامی ایران
۷. چشم انداز معماری و شهرسازی انقلاب اسلامی با تکیه بر دیدگاه‌های رهبر انقلاب

در این اثر که کرانمود معماری اسلامی ایرانی نام دارد؛ سعی داریم به بررسی رابطه انسان و معماری، تعاریف معماری و مروری بر اصول معماری ایرانی و اصول معماری اسلامی بپردازیم. و در ادامه اثر معرفی معماری ایرانی و معماری اسلامی ایرانی ذکر تعاریف در این حوزه و تشریح واژه معماری اسلامی ایرانی، مشترکات و نزدیکی سابقه معماری در ایران با مفاهیم اسلامی مثل درونگرا و با حجاب بودن معماری ایرانی که شبیه به معماری اسلامی است. آشنا شویم.

وجود تعادل، تناسب، توازن، تعادل و... در معماری ایرانی که این عوامل و این هارمونی‌ها در پای وحدت اند؛ که هست خرد کمال هنر در معماری اسلامی است. شناخت و به کار بستن این هارمونی‌ها، یک اثر هنری را به هنر اسلامی، به ویژه در معماری نزدیک می‌کند.

در این کتاب با بررسی مبانی، مفهومی، شناسی واژه معماری و شهرسازی اسلامی - ایرانی به شناخت درستی از مفهوم این کلمات و ارتباط میان آنها می‌رسیم. معماری و شهرسازی دانش، هنر و حرفه‌ای محسوب می‌شود که کلمات، کیفیات ویژگی‌های محیطی بناها و مکان‌ها را ساماندهی می‌کند، اسلامی - ایرانی بودن هویتی محسوب می‌شود که صفات آنها بر ارزش‌های جامعه ایرانی و مسلمان دلالت می‌کند. البته هویت ایرانی در طول زمان و دوران تاریخی از منظر حدود جغرافیایی و همین‌طور از لحاظ تکرارهای مسلط بر آن متفاوت است. و همچنین فرهنگ کهن و تمدن غنی اسلامی ایران، هنر و مهندسی و نبوغ مهندسان و اندیشمندان این سرزمین که در بروز معماری اسلامی بسیار مطرح بودند. در بروز معماری اسلامی، پیروی معماران از "مکتب قرآنی" و "مکتب اسلامی" را بروشنی درمی‌یابیم.

اما تنها این عوامل علت قامت افراشتن معماری اسلامی نیست بلکه باید "استعداد ایرانی" را هم به آن افزود. زیرا اعراب جاهلی دارای معماری خاصی که بتوان بر آن تأکید کرد نبودند. معماری اسلامی برگرفته از تجربه هنری در طول تاریخ و تلاش معماران مسلمان و معماری مسلمین می‌باشد که هنرمندان ایرانی در رشد آن بسیار تاثیر گذار بودند.

این معماری با بهره‌گیری از روح معنویت فرهنگ غنی و عمیق انسان ساز اسلام و هنر، تمدن، علم و استعداد و مهندسی ایرانی با تمام زیبایی و اعتقاد به واقعیت توحید و ایمان به خدا به عنوان علم و اندیشه‌ای زیبا و هنرمندانه تجلی می‌دهد.

از تمامی اساتید و پژوهشگرانی که ما را در ایجاد این آثار یاری نموده‌اند کمال تشکر و قدردانی داریم. بویژه از بسیج دانشجویی کشور و مسئول محترم مرکز بسیج دانشجویی ثارالله^(ع) برادر عزیز، آقای مهندس حمید مطلبی که در ایجاد مرکز تحقیقات معماری اسلامی ایرانی ما را یاری نمودند و با حمایت‌های خود ناهمواری‌ها را در این عرصه برای ما هموار و میسر ساختند.

در پایان تنها به عنوان ادب و احترام انجام وظیفه این آثار را تقدیم به شهدای عرصه جهاد، سازندگی و خدمت‌رسانی به ملت ایران می‌نماییم، آزاد مردانی که نیک می‌اندیشیدند و عقل و منطق را پیشه خود نموده و جز رضای "م" و بیشرفت و سعادت جامعه، هدفی نداشتند.

من الله توفیق...

نیما نیازمند